

Ett ökat samiskt inflytande

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande samt tre motioner som väckts med anledning av propositionen.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändring i rennäringslagen och sametingslagen och avstyrker motionerna. Ändringarna syftar till att förstärka det samiska inflytandet.

I betänkandet finns åtta reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Propositionens huvudsakliga innehåll	7
Utskottets överväganden	8
Förslag för ökat samiskt inflytande m.m.	8
Propositionen	8
Motionen	8
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	8
Utskottets ställningstagande	8
Utseende av ordförande och möjlighet till extraval	9
Motionen	9
Propositionen	9
Utskottets ställningstagande	10
Icke renägande samers villkor	10
Motionen	10
Propositionen	10
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	11
Utskottets ställningstagande	11
Utökad inflytande för Sametinget	11
Motionerna	11
Propositionen	12
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	12
Utskottets ställningstagande	12
Tydliggörande av Sametingets myndighetsroll	13
Motionen	13
Propositionen	13
Utskottets ställningstagande	13
Utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringen	14
Motionen	14
Gällande ordning	14
Propositionen	14
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	14
Utskottets ställningstagande	15
Öppna samebyar	15
Motionen	15
Propositionen	15
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande	15
Utskottets ställningstagande	15
Samlat anslag till Sametinget	16
Motionerna	16
Propositionen	16
Utskottets ställningstagande	16
Reservationer	17
1. Avslag på propositionen, punkt 1 (mp)	17

2. Lagförslagen, punkt 2 (fp, mp)	17
3. Icke renägande samers villkor, punkt 3 (c)	18
4. Utökad inflytande för Sametinget, punkt 4 (fp, mp)	18
5. Tydliggörande av Sametingets myndighetsroll, punkt 5 (mp)	19
6. Utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringen, punkt 6 (mp)	19
7. Öppna samebyar, punkt 7 (fp, mp)	20
8. Samlat anslag till Sametinget, punkt 8 (fp, c)	20
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	22
Propositionen	22
Följdmotioner	22
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	24
<i>Bilaga 3</i>	
Reservanternas lagförslag	44
<i>Bilaga 4</i>	
Miljö- och jordbruksutskottets yttrande 2005/06:MJU3y	46

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Avslag på propositionen**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K13 yrkande 1.

Reservation 1 (mp)

2. **Lagförslagen**

Riksdagen antar regeringens i bilaga 2 intagna förslag till

1. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),

2. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2005/06:86 och avslår motion 2005/06:K15 yrkandena 5 och 6.

Reservation 2 (fp, mp)

3. **Icke renägande samers villkor**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K14 yrkande 1.

Reservation 3 (c)

4. **Utökad inflytande för Sametinget**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:K13 yrkande 3 och 2005/06:K15 yrkande 4.

Reservation 4 (fp, mp)

5. **Tydliggörande av Sametingets myndighetsroll**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K13 yrkande 2.

Reservation 5 (mp)

6. **Utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringsringen**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K13 yrkande 4.

Reservation 6 (mp)

7. **Öppna samebyar**

Riksdagen avslår motion 2005/06:K13 yrkande 5.

Reservation 7 (fp, mp)

8. **Samlat anslag till Sametinget**

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:K14 yrkande 2 och 2005/06:K15 yrkande 3.

Reservation 8 (fp, c)

Stockholm den 2 maj 2006

På konstitutionsutskottets vägnar

Göran Lennmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lennmarker (m), Göran Magnusson (s), Barbro Hietala Nordlund (s), Pär Axel Sahlberg (s), Inger Jarl Beck (s), Ingvar Svensson (kd), Mats Einarsson (v), Anders Bengtsson (s), Henrik S Järrel (m), Helene Petersson (s), Helena Bargholtz (fp), Kerstin Lundgren (c), Billy Gustafsson (s), Karin Åström (s), Gustav Fridolin (mp), Carl-Erik Skärman (m) och Martin Andreasson (fp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade i september 1997 att tillkalla en kommitté med uppgift att kartlägga och redovisa de stödformer som kommer rennärigen, samerna, samisk kultur och sameskolorna till del samt att göra en översyn av rennäringslagen (1971:437) och rennäringsförordningen (1993:384). Utifrån kartläggningen och översynen skulle kommittén bl.a. föreslå hur renskötseln bör organiseras i framtiden samt utreda vilka uppgifter som i fortsättningen bör vara myndighetsuppgifter. Utredningen, som antog namnet Rennäringspolitiska kommittén, överlämnade i november 2001 betänkandet En ny rennäringspolitik – Öppna samebyar och samverkan med andra markanvändare (SOU 2001:101).

Regeringen beslutade i oktober 2000 att en särskild utredare skulle tillkallas för att göra en översyn av Sametingets organisation, sametingslagen (1992:1433) och förordningen (1993:327) med instruktion för Sametinget. I uppdraget ingick bl.a. att om behov föreligger lämna förslag till ett tydliggörande av Sametingets organisation, utvärdera behovet av en tydligare reglering av tingets arbetsformer och lämna förslag till en sådan reglering, lämna förslag till hur Sametingets medverkan i samhällsplaneringen kan förstärkas samt lämna förslag till ändrade former för partistöd. Utredningen, som antog namnet Sametingsutredningen, överlämnade i oktober 2002 betänkandet Sametingets roll i det svenska folkstyret (SOU 2002:77).

Efter Regeringsrättens beslut av den 12 november 2003 i mål nr 4783-4792-2001 har Länsstyrelsen i Norrbottens län kommit in med en begäran om ändring i rennäringslagen beträffande bestämmelserna om koncessionsrenskötsel.

Sametingsutredningens förslag beträffande frågor om valen till Sametinget behandlades av regeringen i propositionen Ändringar i sametingslagen (prop. 2003/04:86). Propositionen har behandlats i riksdagen (bet. 2003/04:KU18, rskr. 2003/04:213).

I februari 2006 överlämnade regeringen propositionen Ett ökat samiskt inflytande (2005/06:86) till riksdagen. I propositionen tar regeringen upp Sametingsutredningens kvarstående förslag till ändringar i bl.a. sametingslagen. Vidare behandlas de delar av Rennäringspolitiska kommitténs betänkande som avser den statliga rennäringsadministrationen samt Länsstyrelsens i Norrbottens län förslag till ändring i rennäringslagen beträffande koncessionsrenskötsel. Regeringen aviserar i propositionen att den skall återkomma till de av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som avser rennäringens förhållande till andra markanvändare, koncessionsrenskötseln, samebyns juridiska form, medlemskap i sameby och samebyns uppgifter.

Av propositionen framgår att Lagrådets yttrande har inhämtats. Lagrådet har lämnat förslagen utan erinran, men rådets granskning har föranlett vissa redaktionella ändringar.

Propositionen har föranlett tre motioner (fp, c respektive mp). Förslagen i motionerna återges i *bilaga 1*. Regeringens lagförslag finns i *bilaga 2*.

De yrkanden i följdmotionerna som avser samernas ställning i grundlagen och den s.k. Diskrimineringskommitténs förslag behandlas i betänkande 2005/06:KU19 Minoritetsfrågor.

Utskottet har berett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig. Yttrandet (yttr. 2005/06:MJU3y) finns intaget i betänkandet som *bilaga 4*.

Under utskottets beredning av ärendet har Lars-Anders Baer, styrelseordförande i Sametinget, och Ingrid Inga, styrelseledamot i Sametinget, företrätt inför utskottet och redogjort för Sametingets synpunkter på propositionen. I samband därmed överlämnades också en skrivelse med kommentarer till vilka även bifogades ett uttalande från Sametingets plenum. Sametinget anser att det finns en strukturell diskriminering inbäddad i svensk samepolitik och, framför allt, rennäringspolitik. Propositionen är, menade Baer och Inga, bara delvis ett steg i rätt riktning. Flera frågor kvarstår att lösa. De ansåg bl.a. att det finns en misstro från regeringens sida gentemot Sametinget såsom statlig myndighet.

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas regeringens utgångspunkter för rennäringspolitik.

Enligt propositionen skall Sametinget vara central förvaltningsmyndighet för rennäringen och det föreslås att ett antal myndighetsuppgifter skall överföras från länsstyrelserna och Statens jordbruksverk till Sametinget. Förslagen syftar till att öka samernas självbestämmande i frågor som huvudsakligen rör rennäringen och andra samiska intressen. Myndighetsuppgifter som rör markförvaltningen i renskötselområdet och förhållandet mellan rennäringen och andra markanvändare kommer även fortsättningsvis att handläggas av länsstyrelserna.

För att Sametinget skall kunna handha det ökade myndighetsansvaret föreslås några ändringar beträffande Sametingets organisation. Ändringarna syftar främst till att stärka Sametinget som myndighet och till att särskilja dess uppgifter som myndighet respektive folkvalt organ. Således föreslås bl.a. att en bestämmelse införs om att Sametingets styrelse eller en nämnd, som inrättats av Sametinget för ändamålet, skall besluta i förvaltningsfrågor, frågor som rör myndighetsutövning och i frågor som styrelsen eller en nämnd enligt lag eller annan författning skall handha. Det föreslås även att det införs en bestämmelse om partistöd i sametingslagen.

Beträffande koncessionsrenskötseln föreslås slutligen att det i rennäringsslagen klagörs att det som villkor för koncession kan ställas upp krav på att koncessionshavaren skall ta emot skötesrenar.

Utskottets överväganden

Förslag för ökat samiskt inflytande m.m.

Utskottets förslag i korthet

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till lagändringar och avstyrker ett motionsyrkande om att propositionen bör avslås. Jämför reservation 1 (mp).

Propositionen

Regeringen föreslår i propositionen en rad ändringar i rennäringslagen och sametingslagen. Ändringarna syftar till att förstärka det samiska inflytandet. Vidare föreslås att rennäringslagen och sametingslagen ändras i redaktionellt hänseende så att lagtexten blir könsneutral; regeringen hänvisar därvid till den kritik som bl.a. konstitutionsutskottet (bet. 2003/04:KU18) uttalat mot sametingslagens utformning.

Motionen

I motion 2005/06:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkande 1 föreslås att riksdagen avslår propositionen. I motionen anförs att Miljöpartiet de gröna arbetar för samernas rätt till självbestämmande och förordar flera ändringar i gällande lagstiftning, men propositionen brister i alla dessa hänseenden. Därför bör, anser motionärerna, propositionen avslås i sin helhet.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till ändringar i rennäringslagen och avstyrker därmed motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 1.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det samiska inflytandet bör stärkas och tillstyrker regeringens förslag till ändringar i rennäringslagen och sametingslagen. Utskottet avstyrker därmed motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 1.

Utseende av ordförande och möjlighet till extraval

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar bedömningen i propositionen rörande utseende av ordförande och möjlighet till extraval och avstyrker motionsyrkanden därom. Jämför reservation 2 (fp, mp).

Motionen

Liselott Hagberg m.fl. (fp) föreslår i motion 2005/06:K15 yrkande 5 att riksdagen beslutar om en ändring i sametingslagen (2 kap. 2 §) som innebär att ordföranden för Sametinget väljs av Sametinget, inte som i dag av regeringen efter förslag av Sametinget. Ändringen innebär också att Sametinget ges möjlighet att återkalla ordförandens och vice ordförandens uppdrag. Motionärerna menar att de av regeringen anförda skälen för att ordföranden skall utses av regeringen inte är tillräckligt starka och framstår som ett misstroende mot Sametingets beslutsfattande församling.

Vidare föreslår motionärerna i yrkande 6 att riksdagen beslutar om ett tillägg i sametingslagen (3 kap. 1 a §) som innebär att Sametinget får förordna om extraval till sametinget. Liksom extraval kan hållas till riksdagen bör, anser motionärerna, extraval kunna hållas till andra politiska församlingar (t.ex. Sametinget) när andra möjligheter att skapa en hållbar majoritetskoalition eller andra nödvändiga förutsättningar för att ha en fungerande styrelse i demokratisk ordning saknas.

Propositionen

Vad gäller utseende av ordförande gör regeringen i propositionen bedömningen att ordföranden för Sametinget även fortsättningsvis bör utses av regeringen (s. 70 f.). Enligt regeringen skulle Sametingets ställning som folkvalt organ otvivelaktigt stärkas om Sametinget fick rätten att förordna sin egen ordförande, men den allmänna regeln är att en statlig förvaltningsmyndighets chef förordnas av regeringen. Så länge Sametinget är organiserat som en förvaltningsmyndighet under regeringen bör därför, enligt regeringen, ordföranden förordnas av regeringen.

Vad gäller möjligheten till extraval redovisar regeringen att Sametingsutredningen inte har föreslagit någon bestämmelse om nyval. Enligt utredningen finns det inte något absolut behov av bestämmelser om nyval av ledamöter och möjlighet att ställa misstroendevotum när minoriteten kan påkalla att styrelsen och nämnder får en proportionell sammansättning.

Regeringen anför för sin del att frågan om en bestämmelse om nyval inte kan anses vara tillräckligt beredd för att läggas till grund för lagstiftning. Vidare gör regeringen bedömningen att förslaget i propositionen, att det skall vara möjligt för Sametingets plenum att återkalla förtroendevaldas uppdrag (2 kap. 5 a § sametingslagen), i viss mån säkerställer att styrelsen och nämnderna kan fortsätta att verka även om majoriteten i ple-

num förändras. Tills vidare får därför, anför regeringen, den bestämmelsen anses hindra att Sametinget skulle bli handlingsförlamat om majoriteten i plenum förändras. Någon bestämmelse om nyval bör därför inte nu införas i sametingslagen.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning avseende utseende av Sametingets ordförande och möjlighet till extraval till Sametinget. Motion 2005/06:K15 (fp) yrkandena 5 och 6 avstyrks således.

Icke renägande samers villkor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till pågående arbete ett motionsyrkande om icke renägande samers villkor. Jämför reservation 3 (c).

Motionen

I motion 2005/06:K14 av Kerstin Lundgren m.fl. (c) yrkande 1 föreslås att riksdagen ger regeringen till känna vad som anförs i motionen om att större hänsyn bör tas till icke renägande samers villkor. Motionärerna anför att regeringen i alltför hög grad har fokuserat på rennäringen som bärande näring i det samiska samhället. Med tanke på att en majoritet av samerna inte är renägare utan jakt- och fiskesamer bör, menar de, samepolitiken ta större hänsyn till denna majoritet.

Propositionen

I propositionen anförs att renen och rennäringen har en central plats i den samiska kulturen samt att det inom rennäringen finns en levande koppling till olika kulturyttringar som t.ex. slöjd och jojk (s. 32). Vidare anförs att även andra traditionella näringar som jakt och fiske är viktiga inslag i den samiska kulturen. Utgångspunkten för den fortsatta rennäringpolitiken ur kulturellt hänseende är, enligt regeringens uppfattning, att samernas strävan att bevara och utveckla rennäringen och andra traditionella samiska näringar som en grund för samisk kultur skall främjas (s. 33). Eftersom även andra näringar än renskötseln, som jakt, fiske och slöjd, ingår i den samiska kulturen gäller denna utgångspunkt inte enbart rennäringen som sådan.

Vidare i propositionen uppger regeringen att den har tillsatt en jakt- och fiskerättsutredning för att bl.a. klarlägga grunderna för och omfattningen av sameby medlemmars och markägares rätt till jakt och fiske inom lappmarkerna och renbetesfjällen (dir. 2003:01). I januari 2006 avlämnade

utredningen, som hade antagit namnet Jakt- och fiskerättsutredningen, slutbetänkandet Jakt och fiske i samverkan (SOU 2005:116). Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

I sitt yttrande anför miljö- och jordbruksutskottet att perspektivet på rennäringsspolitiken bör vidgas till att avse all verksamhet som bedrivs med stöd av renskötselrätten. Även med ett sådant synsätt är det dock, menar miljö- och jordbruksutskottet, rimligt att också i fortsättningen utgå från rennäringens särställning bland de samiska näringarna och den betydelse för den samiska kulturens överlevnad som rennäringen har. Bland annat mot denna bakgrund avstyrker miljö- och jordbruksutskottet motion 2005/06:K14 (c) yrkande 1.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att Jakt- och fiskerättsutredningen nyligen har överlämnat sitt betänkande till regeringen och att det bereds inom Regeringskansliet. Med hänvisning till detta arbete avstyrker utskottet motion 2005/06:K14 (c) yrkande 1.

Utökad inflytande för Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till aviserat samråd motionsyrkanden om utökad inflytande för Sametinget. Jämför reservation 4 (fp, mp).

Motionerna

I motion 2005/06:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkande 3 föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförts om behovet av en reform av rennäringsslagen. Motionärerna är emot att begränsa Sametingets myndighetsutövning och anser att den statliga rennäringssadministrationen i sin helhet bör flyttas över till Sametinget på det sätt som föreslogs av en majoritet i Rennäringsspolitiska kommittén.

I motion 2005/06:K15 av Liselott Hagberg m.fl. (fp) yrkande 4 anförts att regeringen bör utreda frågan om utökad samiskt självstyre genom Sametinget. Motionärerna anser att regeringen i propositionen alltför lättvindigt avfärdar frågan om ett ökat samiskt självstyre. Det bör enligt motionärerna utredas i vilken utsträckning och på vilket sätt ett ökat självbestämmande skulle kunna uppnås samt vilka konsekvenser detta skulle medföra. En prin-

cipiellt viktig fråga som bör uppmärksammas särskilt är om Sametingets myndighetsutövning också skall komma att gälla icke-samer inom de aktuella förvaltningsområdena.

Propositionen

Regeringen gör i propositionen bedömningen att myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden successivt bör överföras till Sametinget, och i ett första skede bör Sametinget överta uppgifter som i huvudsak rör interna samiska förhållanden från länsstyrelserna och Statens jordbruksverk (s. 35).

Vad gäller Rennäringspolitiska kommitténs förslag om överflyttande av myndighetsuppgifter som även berör markägare och andra i renskötselområdet omnämns i propositionen den remisskritik som förekommit mot att överföra uppgifter som till någon del rör även andra än samer (s. 35 f.). Sametinget har ansetts sakna tillräcklig kompetens, både i sak och beträffande regionala förhållanden, för att kunna överta de föreslagna uppgifterna. Regeringen anför i propositionen att det finns visst fog för remissinstansernas kritik, och med hänsyn till kritiken anser regeringen att det är lämpligt att de uppgifter som överförs till Sametinget i ett första skede är de uppgifter som i första hand bedöms röra enbart samiska förhållanden.

I propositionen aviserar regeringen att den även fortsättningsvis skall samråda med Sametinget om det närmare innehållet i det samiska självbestämmandet (s. 38).

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet anför i sitt yttrande att samerna så långt möjligt bör ges ökat inflytande över administrationen av rennäringsenheten och av de stöd som beviljas rennäringsenheten. Vidare anför miljö- och jordbruksutskottet att det mot bakgrund av Sametingets särskilda förhållanden och de förhållanden som i övrigt råder i renskötselområdet finns anledning att föra över de nya uppgifterna successivt och att den samiska självbestämmanderätten i första hand bör ökas genom att Sametinget övertar myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden. Motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 3 avstyrks därför av utskottet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser positivt på att myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden överförs till Sametinget. Vad gäller överflyttande av myndighetsuppgifter som rör även andra är frågan mer komplicerad. Utskottet utesluter inte att även sådana uppgifter framöver skulle kunna överföras till Sametinget, men det förutsätter ytterligare överväganden och diskussioner med berörda. Utskottet noterar att regeringen aviserar att den skall fortsätta att samråda med Sametinget om det närmare innehållet i det samiska självbestämmandet.

Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna 2005/06:K13 (mp) yrkande 3 och 2005/06:K15 (fp) yrkande 4.

Tydliggörande av Sametingets myndighetsroll

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker med hänvisning till bl.a. redan framlagda förslag ett motionsyrkande om tydliggörande av Sametingets myndighetsroll. Jämför reservation 5 (mp).

Motionen

I motion 2005/06:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkande 2 föreslås att det av rennäringslagen skall framgå att Sametingets ärenden skall handläggas på det sätt som anges i förvaltningslagen (1986:223). Det skulle, enligt motionärerna, tydliggöra Sametingets myndighetsroll för externa parter.

Propositionen

Sametinget är dels ett folkvalt organ, dels en myndighet under regeringen. I propositionen anför regeringen att ändringarna främst syftar till att stärka Sametinget som myndighet och till att särskilja dess uppgifter som myndighet respektive folkvalt organ (s. 1).

Regeringen föreslår en ny bestämmelse i sametingslagen (2 kap. 6 a §) som föreskriver att Sametingets styrelse och nämnder skall besluta i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning samt i andra frågor som de enligt lag eller annan författning skall ha hand om. Syftet med bestämmelsen är att tillse att förvaltningsfrågor och frågor som skall prövas av Sametinget enligt annan lagstiftning och som rör myndighetsutövning handläggs på ett förvaltningsmässigt korrekt sätt (s. 81).

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening är det väsentligt att Sametingets roller som folkvalt organ och myndighet under regeringen hålls isär på ett för allmänheten tydligt sätt. I propositionen läggs fram förslag som bidrar till att tydliggöra Sametingets olika roller i lagstiftningen. Utskottet utgår från att regeringen fortsatt ägnar denna fråga vederbörlig uppmärksamhet och tar de initiativ som kan bli nödvändiga i fråga t.ex. om den författningsmässiga regleringen. Med det anförda avstyrker utskottet motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 2.

Utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringen med hänvisning till att regeringen avser att återkomma i frågan om rennäringens förhållande till andra markanvändare. Jämför reservation 6 (mp).

Motionen

Gustav Fridolin m.fl. (mp) anför i motion 2005/06:K13 yrkande 4 att samrådsskyldigheten mellan skogsbruket och rennäringen skall utökas till att gälla hela renskötseområdet.

Gällande ordning

Av 3 § rennäringslagen framgår att renskötseområdet består av dels de s.k. året-runt-markerna, dels vinterbetesmarkerna.

Enligt 20 § skogsvårdslagen (1979:429) skall samråd äga rum med berörd sameby innan avverkning sker inom ett område där renskötsel får bedrivas under hela året (renskötselets året-runt-marker).

Därutöver hålls samråd på frivillig grund mellan företrädare för skogsbruket och samebyarna (SOU 2001:101 s. 238). De flesta skogsbolag och staten har genom FSC-certifiering av skogsbruket (Forest Stewardship Council International) åtagit sig att hålla samråd med samebyarna om alla planerade skogsavverkningar inom renskötseområdet (s. 213 f.). LRF/Skogsägarna har antagit ett policydokument, Familjeskogsbruk och renskötsel – i samverkan för Norrland, som syftar till ökad samverkan mellan skogsbruk, jordbruk och renskötsel. Flera kommuner inom renskötseområdet håller samråd med samebyarna för att inhämta deras synpunkter på planerad markanvändning och för att åstadkomma ett bättre samutnyttjande av marken.

Propositionen

Som framgått ovan aviserar regeringen i propositionen att den skall återkomma till de av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som bl.a. avser rennäringens förhållande till andra markanvändare.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

I sitt yttrande framhåller miljö- och jordbruksutskottet att det av propositionen framgår att regeringen avser att i annat sammanhang återkomma till frågan om rennäringens förhållande till andra markanvändare. Mot den bakgrunden avstyrker miljö- och jordbruksutskottet motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 4. Det bör även, anser miljö- och jordbruksutskottet, uppmärksam-

mas att utskottet nyligen i samband med behandlingen av regeringens skrivelse om strategisk inriktning av landsbygdsutvecklingsprogrammet på samma grund avstyrkt liknande förslag (se bet. 2005/06:MJU13).

Utskottets ställningstagande

Utskottet noterar att regeringen avser att återkomma i fråga om rennäringens förhållande till andra markanvändare och avstyrker motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 4.

Öppna samebyar

Utskottets förslag i korthet

Utskottet avstyrker ett motionsyrkande om ”öppna” samebyar med hänvisning till att regeringen avser att återkomma i frågan. Jämför reservation 7 (fp, mp).

Motionen

I motion 2005/06:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp) yrkande 5 föreslås ett tillkännagivande om att nya ”öppna” samebyar bör införas där alla med samisk anknytning till samebyn skall kunna vara medlemmar. Motionärerna hänvisar till Rennäringspolitiska kommitténs förslag i frågan, som inte togs med i propositionen.

Propositionen

Regeringen anför att Rennäringspolitiska kommitténs förslag att alla samer som kan härleda sitt ursprung till en sameby skall kunna bli medlemmar i byn inte behandlas närmare i propositionen (s. 43).

Som framgått ovan anför regeringen att den avser att i ett annat sammanhang återkomma till bl.a. kommitténs förslag avseende medlemskap i sameby.

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande

Miljö- och jordbruksutskottet uppmärksammar i sitt yttrande att regeringen, enligt propositionen, avser att i ett annat sammanhang återkomma till det av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som avser medlemskap i sameby, och mot denna bakgrund avstyrker utskottet motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 5.

Utskottets ställningstagande

Utskottet avstyrker motion 2005/06:K13 (mp) yrkande 5 om öppna samebyar med hänvisning till att regeringen anfört att den avser att återkomma i frågan.

Samlat anslag till Sametinget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet delar bedömningen i propositionen avseende frågan om ett samlat anslag till Sametinget och avstyrker motionsyrkanden därom. Jämför reservation 8 (fp, c).

Motionerna

Kerstin Lundgren m.fl. (c) begär i motion 2005/06:K14 yrkande 2 att regeringen skall återkomma med ett förslag på hur man i framtiden kan föreslå ett enda ramanslag till Sametinget. I motionen noteras vad som anförs i propositionen om att det är för tidigt att genomföra ett sådant förslag med hänvisning till bl.a. EG:s statsstödsregler. Motionärerna anser att regeringen skyndsamt bör återkomma till riksdagen i frågan.

I motion 2005/06:K15 av Liselott Hagberg m.fl. (fp) yrkande 3 föreslås att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om större inflytande för Sametinget i beslut som rör samiska intressen. Bland annat bör övervägas om inte Sametingets funktion som remissinstans bör utökas. Motionärerna anser att riktade anslag och örönmärkta resurser utgör en form av styrning som i hög grad undergräver Sametingets roll som beslutsfattande församling. Enligt motionen välkomnar Folkpartiet att regeringen fortsätter att analysera frågan om ifall Sametingets budgetanslag skall göras mer generellt.

Propositionen

I propositionen gör regeringen bedömningen att Sametingsutredningens förslag, att Sametingets anslag i budgetprocessen skall utformas på ett generellt sätt, för närvarande inte bör genomföras (s. 35 f.). Ett enda ramanslag till Sametinget skulle enligt regeringen på sikt kunna vara en rimlig konsekvens av att samerna intar en särställning i det svenska samhället. Frågan om hur en sådan överföring skulle kunna genomföras bör dock analyseras närmare, varvid hänsyn bl.a. måste tas till EG:s statsstödsregler. Mot denna bakgrund och med tanke på den organisationsförändring som Sametinget genomgår (se prop. avsnitt 7) anser regeringen att det nu är för tidigt att genomföra ett sådant förslag.

Som redovisats ovan aviserar regeringen i propositionen att den avser att fortsätta samråda med Sametinget om det närmare innehållet i det samiska självbestämmandet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det nu är för tidigt att införa ett enda ramanslag till Sametinget. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2005/06:K14 (c) yrkande 2 och 2005/06:K15 (fp) yrkande 3.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Avslag på propositionen, punkt 1 (mp)

av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om avslag på propositionen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K13 yrkande 1.

Ställningstagande

Enligt min mening brister regeringens proposition i flera centrala hänseenden. Sametinget har anfört att samepolitiken och framför allt rennäringslagstiftningen bygger på en strukturell diskriminering av samerna som ett folk. Ett helt nytt synsätt måste anläggas som förbättrar samernas rättighets-situation. Med bifall till motion 2005/06:K13 yrkande 1 föreslår jag därför helt avslag på propositionen.

2. Lagförslagen, punkt 2 (fp, mp)

av Helena Bargholtz (fp), Gustav Fridolin (mp) och Martin Andreasson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar

dels regeringens i bilaga 2 intagna förslag till

1. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),

2. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433) med den ändringen att 2 kap. 2 § erhåller den i bilaga 3 som reservanternas förslag betecknade lydelsen,

dels det i bilaga 3 som reservanternas förslag betecknade förslaget till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K15 yrkandena 5 och 6 samt bifaller delvis proposition 2005/06:86.

Ställningstagande

Som skäl för att inte låta Sametinget självt utse sin ordförande hänvisar regeringen i propositionen till Sametingets roll som förvaltningsmyndighet under regeringen. Vi anser dock att Sametinget, i likhet med andra direktvalda församlingar, bör få utse sin egen ordförande. De skäl regeringen anför mot en sådan ordning är enligt vår mening inte tillräckligt starka.

Vidare bör det införas en möjlighet till extra val till Sametinget. Liksom andra politiska församlingar kan Sametinget hamna i situationer där det blir omöjligt att komma till majoritetsbeslut. Sametinget bör därför ha samma möjlighet som riksdagen att hålla extra val, t.ex. om Sametinget vid flera sammanträden i följd misslyckas med att välja en ordförande (se ovan) som har tillräckligt stöd i församlingen.

Riksdagen bör med bifall till motion 2005/06:K15 yrkandena 5 och 6 anta det lagförslag som finns i bilaga 3.

3. Icke renägande samers villkor, punkt 3 (c)

av Kerstin Lundgren (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om icke renägande samers villkor. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K14 yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att regeringen i sina förslag i alltför hög grad har fokuserat på rennäringen som bärande näring i det samiska samhället och inte tagit tillräcklig hänsyn till de icke renägande samernas levnadssätt, tradition och kultur, vilket också har påpekats i remissvar till regeringen. Huvuddelen av samerna är inte renägare, och enligt min mening bör Sveriges samepolitik ta större hänsyn till dessa. Detta bör, med bifall till motion 2005/06:K14 yrkande 1, ges regeringen till känna.

4. Utökat inflytande för Sametinget, punkt 4 (fp, mp)

av Helena Bargholtz (fp), Gustav Fridolin (mp) och Martin Andreasson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utökad inflytande för Sametinget. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K13 yrkande 3 och 2005/06:K15 yrkande 4.

Ställningstagande

Vi är emot att begränsa Sametingets myndighetsutövning på det sätt som görs i propositionen. I enlighet med vad som föreslagits av Rennäringspolitiska kommittén bör den statliga rennäringsadministrationen i sin helhet flyttas över till Sametinget. Det samiska självstyret bör också utökas. Med bifall till motionerna 2005/06:K13 yrkande 3 och 2005/06:K15 yrkande 4 bör detta ges regeringen till känna.

5. Tydliggörande av Sametingets myndighetsroll, punkt 5 (mp) av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om tydliggörande av Sametingets myndighetsroll. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K13 yrkande 2.

Ställningstagande

För att tydliggöra Sametingets myndighetsroll för externa parter vill jag att 99 § rennäringslagen skall ha följande lydelse:

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får, om beslutet rör annat än sådan upplåtelse som avses i 32 §, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Sametingets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut att bevilja registrering av renmärken får dock inte överklagas. Sametingets beslut hanteras i enlighet med förvaltningslagen.

Därigenom skulle framgå att Sametingets ärenden skall handläggas på det sätt som följer av förvaltningslagen.

Vad som nu har anförts bör med bifall till motion 2005/06:K13 yrkande 2 ges regeringen till känna.

6. Utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennäringsringen, punkt 6 (mp) av Gustav Fridolin (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om utökad samrådsskyldighet mellan skogsbruket och rennärningen. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K13 yrkande 4.

Ställningstagande

Enligt min mening bör samrådsskyldigheten mellan skogsbruket och rennärningen utökas till att gälla hela renskötselområdet, vilket också Rennäringspolitiska kommittén föreslog. Med bifall till motion 2005/06:K13 yrkande 4 bör riksdagen som sin mening ge regeringen detta till känna.

7. Öppna samebyar, punkt 7 (fp, mp)

av Helena Bargholtz (fp), Gustav Fridolin (mp) och Martin Andreasson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om öppna samebyar. Därmed bifaller riksdagen motion 2005/06:K13 yrkande 5.

Ställningstagande

Vi anser att det i allra högsta grad är viktigt att arbeta för att förena samerna som folk. Rätten till land och vatten måste tillerkännas alla samer, även de som i dag inte är medlemmar i en sameby. Rennäringspolitiska kommittén lade fram ett förslag om att införa nya ”öppna samebyar” där alla samer med en anknytning till samebyn skall kunna vara medlemmar. Detta borde ha tagits med i propositionen. Med bifall till motion 2005/06:K13 yrkande 5 bör detta ges regeringen till känna.

8. Samlat anslag till Sametinget, punkt 8 (fp, c)

av Helena Bargholtz (fp), Kerstin Lundgren (c) och Martin Andreasson (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen om samlat anslag till Sametinget. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:K14 yrkande 2 och 2005/06:K15 yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill stärka Sametingets makt, och ett sätt att göra detta skulle vara att samla de medel som anvisas till Sametinget i ett anslag. Den nuvarande ordningen undergräver Sametingets roll som beslutsfattande församling. Regeringen bör skyndsamt låta utreda hur ett samlat anslag kan förenas med bl.a. EG:s statsstödsregler och återkomma till riksdagen med förslag. Detta bör med bifall till motionerna 2005/06:K14 yrkande 2 och 2005/06:K15 yrkande 3 ges regeringen till känna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i rennäringslagen (1971:437),
2. lag om ändring i sametingslagen (1992:1433).

Följdmotioner

2005/06:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

1. Riksdagen avslår regeringens proposition.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om en ändrad reglering där Sametingets ärendehandlägg-
ning behandlas på det sätt som anges i förvaltningslagen.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om behovet av en reform av rennäringslagen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utöka samrådsskyldigheten mellan skogsbruk och
rennäring till att även gälla renskötselområdet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att införa öppna samebyar.

2005/06:K14 av Kerstin Lundgren m.fl. (c):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att ta större hänsyn till de icke renägande samernas
villkor.
2. Riksdagen begär att regeringen skyndsamt återkommer med ett för-
slag på hur man i framtiden kan föreslå ett enda ramanslag till
Sametinget.

2005/06:K15 av Liselott Hagberg m.fl. (fp):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om större inflytande för Sametinget i beslut som rör
samiska intressen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i moti-
onen anförs om att utreda utökat samiskt självstyre genom Sametinget.

5. Riksdagen beslutar om ändring i 2 kap. 2 § sametingslagen (1992:1433) enligt följande: (se motionen).
6. Riksdagen beslutar om ändring i sametingslagen (1992:1433) genom tillägg av 3 kap. 1 a § enligt följande lydelse: (se motionen).

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

2.1 Förslag till lag om ändring i rennäringslagen (1971:437)

Härigenom förskrivs i fråga om rennäringslagen (1971:437)¹

dels att 83 § skall upphöra att gälla,

dels att 7, 12, 14, 25, 39, 41, 42, 44, 45, 49–52, 56, 58, 59, 62, 73, 74, 78–80, 84–86, 88, 89, 94, 95, 97, 99, 100 och 102 §§ samt rubriken närmast före 73 § skall ha följande lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

7 §

Indelning i byområden göres av länsstyrelsen.

Indelningen skall göras så, att områdena blir lämpade för sitt ändamål med hänsyn till betestillgång och övriga omständigheter.

Indelning i byområden görs av Sametinget.

De samebyar som kan komma att beröras av ett beslut om ändrad indelning skall ges möjlighet att yttra sig över den föreslagna indelningen. Detsamma gäller fastighetsägare som kan komma att beröras av beslutet.

Innan Sametinget fattar beslut om ändrad indelning skall sammanträde hållas med berörda samebyar. Berörda fastighetsägare har rätt att närvara vid sammanträdet. Sammanträde behövs dock inte om

1. de berörda samebyarna samtycker till ändringen, och

2. sammanträde inte begärs av någon berörd fastighetsägare.

12 §

Sameby kan som medlem anta annan same än som anges i 11 §, om *han* avser att med egna renar driva renskötsel inom byns betesområde.

Vägras sökanden inträde som medlem, *kan länsstyrelsen* medge

En sameby får som medlem anta annan same än som anges i 11 §, om *denne* avser att med egna renar driva renskötsel inom byns betesområde.

Om sökanden *vägras* inträde som medlem, *får Sametinget* med-

¹ Lagen omtryckt 1993:36.

honom inträde, om det finns särskilda skäl.

ge sökanden inträde, om det finns särskilda skäl.

14 §

Renskötande medlems dödsbo får *fortsätta den av medlemmen bedrivna renskötelsen under tre år från dödsfallet*. Är dödsbodelägare under 18 år, räknas tiden från det *han* fyller 18 år. Kravet i 1 § tredje stycket om medlemskap i sameby gäller inte för rätt till renskötelse som avses här.

En renskötande medlems dödsbo får *under tre år från dödsfallet fortsätta den renskötelse som bedrivits av medlemmen*. Är en dödsbodelägare under 18 år, räknas tiden från det *dödsbodelägaren* fyller 18 år. Kravet i 1 § tredje stycket om medlemskap i sameby gäller inte för rätt till renskötelse som avses här.

25 §²

Medlem i sameby får jaga och fiska på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarkerna, när renskötelse är tillåten där.

Första stycket äger motsvarande tillämpning på medlem i sameby som tillfälligt uppehåller sig inom annan samebys betesområde för renskiljning eller annat ändamål som har samband med renarnas skötsel. *Han* får dock jaga och fiska endast för sitt uppehälle.

Uppehåller sig björn, varg, järv eller lo bevisligen i trakten, får jakt efter sådant djur *företagas* på mark som anges i första stycket inom annan samebys betesområde, i den mån regeringen eller myndighet, som regeringen bestämmer, tillåter det.

Inom de områden i Jämtlands och Dalarnas län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete får medlem i sameby inom byns betesområde fiska till husbehov samt jaga rovdjur, i den mån regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, tillåter det.

En medlem i sameby får jaga och fiska på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen eller lappmarkerna, när renskötelse är tillåten där.

Det som sägs i första stycket gäller även då en medlem i sameby tillfälligt uppehåller sig inom *en* annan samebys betesområde för renskiljning eller annat ändamål som har samband med renarnas skötsel. *I sådant fall* får dock *medlemmen* jaga och fiska endast för sitt uppehälle.

Uppehåller sig björn, varg, järv eller lo bevisligen i trakten, får jakt efter sådant djur *bedrivs* på *sådan* mark som anges i första stycket inom *en* annan samebys betesområde, i den mån regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer tillåter det.

Inom de områden i Jämtlands och Dalarnas län som vid utgången av juni 1992 tillhörde staten och var särskilt upplåtna till renbete får *en* medlem i sameby inom byns betesområde fiska till husbehov samt jaga rovdjur, i den mån regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer tillåter det.

² Senaste lydelse 1996:949.

39 §

Sameby och *dess* stadgar registreras hos *länsstyrelsen* i *det län där byns styrelse enligt stadgarna skall ha sitt säte, om ej annat följer av 102 §*. Innan stadgarna registrerats är de *ej* giltiga.

Länsstyrelsen prövar att stadgarna tillkommit i föreskriven ordning och att de *ej* innehåller något som strider mot lag eller författning.

Första och andra styckena gäller även vid ändring av stadgarna.

Samebyar och *deras* stadgar registreras hos *Sametinget*. Innan stadgarna registrerats är de *inte* giltiga.

Sametinget prövar att stadgarna tillkommit i föreskriven ordning och att de *inte* innehåller något som strider mot lag eller författning.

41 §

Renskötande medlem som lämnar renskötelsen svarar *ej* för kostnader som *belöper på* tiden därefter. Motsvarande gäller ny renskötande medlem för tiden före det *han* börjar driva renskötelse.

En renskötande medlem som lämnar renskötelsen svarar *inte* för kostnader som *avser* tiden därefter. Motsvarande gäller *en* ny renskötande medlem för tiden före det *att medlemmen* börjar driva renskötelse.

42 §

De renskötande medlemmarna *har att* förskottera de medel som behövs för renskötelsen.

Styrelsen utdebiterar sådana medel på grundval av debiteringslängd. Utdebiteringen *göres* efter vad som är skäligt med hänsyn till medlems rennehav och omfattningen av det arbete *han* och hans husfolk kan *antagas* komma att utföra för byn under räkenskapsåret.

I debiteringslängden skall anges *det* belopp som utdebiteras, vad som belöper på varje renskötande medlem och när betalning skall ske.

De renskötande medlemmarna *skall* förskottera de medel som behövs för renskötelsen.

Styrelsen utdebiterar sådana medel på grundval av debiteringslängd. Utdebiteringen *görs* efter vad som är skäligt med hänsyn till *en* medlems rennehav och omfattningen av det arbete *som medlemmen* och *medlemmens* husfolk kan *antas* komma att utföra för byn under räkenskapsåret.

I debiteringslängden skall *det* anges *vilket* belopp som utdebiteras, vad som *avser* varje renskötande medlem och när betalning skall ske.

44 §

Samebys kostnader för renskötelsen fördelas slutligt mellan de renskötande medlemmarna för varje räkenskapsår. Vid kostnadsfördelningen *bestämmas* de belopp som renskötande medlem för räkenskapsåret skall *utge* till byn eller *mottaga* av byn.

En samebys kostnader för renskötelsen fördelas slutligt mellan de renskötande medlemmarna för varje räkenskapsår. Vid kostnadsfördelningen *bestäms* de belopp som *varje* renskötande medlem för räkenskapsåret skall *betala* till byn eller *ta emot* av byn.

Slutlig kostnadsfördelning sker på grundval av avräkning som styrelsen *har att* upprätta enligt 53 § tredje stycket. Kostnaderna fördelas enligt vad som anges i 40 och 41 §§. Vid fördelningen *gottskrivs* renskötande medlem *erlagt* förskott och värdet av arbete som *han* och hans husfolk utfört för byn. Samebyn bestämmer i förväg *värde* för dag eller timme av sådant arbete.

Slutlig kostnadsfördelning sker på grundval av avräkning som styrelsen *skall* upprätta enligt 53 § tredje stycket. Kostnaderna fördelas enligt vad som anges i 40 och 41 §§. Vid fördelningen *tillgodoräknas* en renskötande medlem *det betalade förskottet* och värdet av *det* arbete som *medlemmen* och *medlemmens* husfolk utfört för byn. Samebyn bestämmer i förväg *värdet* för dag eller timme av sådant arbete.

45 §

Kan förskotts- eller slutlikvid som påförts renskötande medlem enligt 42–44 § *ej uttagas* hos *honom*, fördelas bristen mellan övriga renskötande medlemmar i förhållande till deras inbördes skyldighet att svara för likviden. Bristen utdebiteras genom debiteringslängd enligt 42 §. I den mån sådan likvid senare *inbetalas*, skall det *influtna* beloppet tillgodoräknas dem som täckt bristen i förhållande till vad de betalat.

Debiterad och till betalning förfallen likvid får uttagas enligt bestämmelserna i utsköningsbalken om fordran, för vilken betalningsskyldighet ålagts genom dom som *äger laga kraft*, om *ej besvärsmyndigheten* i samband med *besvärstalan förordnar annat*.

Kan förskotts- eller slutlikvid som påförts *en* renskötande medlem enligt 42–44 § *inte tas ut* hos *medlemmen*, fördelas bristen mellan övriga renskötande medlemmar i förhållande till deras inbördes skyldighet att svara för likviden. Bristen utdebiteras genom debiteringslängd enligt 42 §. I den mån sådan likvid senare *betalas in*, skall det *inbetalade* beloppet tillgodoräknas dem som täckt bristen i förhållande till vad de betalat.

Likvid som har debiterats och förfallit till betalning får tas ut enligt bestämmelserna i utsköningsbalken om fordran, för vilken betalningsskyldighet ålagts genom *lagakraftvunnen* dom, om *inte annat beslutas* i samband med *överklagande*.

49 §

Styrelsen består av ordförande och ytterligare en eller flera ledamöter som utses på bystämma. *Styrelseledamot* får inte vara underårig eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

Styrelseledamot kan skiljas från sitt uppdrag före utgången av den tid för vilken *han* blivit utsedd.

Val av styrelse eller ändring i dess sammansättning skall an-

Styrelsen består av ordförande och ytterligare en eller flera ledamöter som utses på bystämma. *En styrelseledamot* får inte vara underårig eller ha förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken.

En styrelseledamot får skiljas från sitt uppdrag före utgången av den tid för vilken *ledamoten* blivit utsedd.

Val av styrelse eller ändring i dess sammansättning skall an-

mälas till *länsstyrelsen*.

Finns ej styrelse, kan länsstyrelsen på yrkande av någon vars rätt är beroende av att behörig styrelse finns förordna syssloman att *handha* byns angelägenheter och företräda byn såsom styrelse. *Syssloman* har rätt att av byn *erhålla* arvode som *bestämmer* av *länsstyrelsen*.

Styrelsen sammanträder så ofta det behövs. Som styrelsens beslut gäller den mening *varom de flesta röstande förenar sig*. Vid lika röstetal gäller den mening som ordföranden *biträder*.

Styrelseledamot får *ej taga* befattning med *angelägenhet* *vari han* har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

Styrelsen *kan uppdraga* åt särskild arbetsledare att under styrelsens inseende leda renskötelsen.

Styrelsen *kan bemyndiga* särskild person att företräda samebyn, om *ej* annat beslutats. *Sådant bemyndigande* och återkallelse *därav* skall anmälas till *länsstyrelsen*.

Revisor skall avge berättelse, som skall innehålla redogörelse för resultatet av *hans granskning* och uttalande huruvida anmärkning *framställs* eller *ej* i fråga om räkenskapernas förande eller förvaltningen i övrigt. *Framställs* anmärkning, skall anledningen till *denna* anges i berättelsen. *Revisionsberättelse* skall även innehålla särskilt uttalande *huruvida* ansvarsfrihet för styrelsen

mälas till *Sametinget*.

50 §

Om styrelse saknas, får Same-tinget på yrkande av någon vars rätt är beroende av att behörig styrelse finns förordna syssloman att *ha hand om* byns angelägenheter och företräda byn såsom styrelse. *En syssloman* har rätt att av byn *få* arvode som *bestäms* av *Sametinget*.

51 §

Samebyns styrelse sammanträder så ofta det behövs. Som styrelsens beslut gäller den mening *som mer än hälften av de närvarande röstar för*. Vid lika röstetal gäller den mening som *stöds* av ordföranden.

En styrelseledamot får *inte ta* befattning med *angelägenheter* *där ledamoten* har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

52 §

Styrelsen *får uppdra* åt en särskild arbetsledare att under styrelsens inseende leda renskötelsen.

Styrelsen *får uppdra* åt en särskild person att företräda samebyn, om *inte* annat beslutats. *Ett sådant uppdrag* och återkallelse *av det* skall anmälas till *Sametinget*.

56 §

Revisor skall avge *en* berättelse, som skall innehålla *en* redogörelse för resultatet av *granskningen* och *ett* uttalande *om* huruvida anmärkning *framställs* eller *inte* i fråga om räkenskapernas förande eller förvaltningen i övrigt. *Framställs* anmärkning, skall anledningen till *den* anges i berättelsen. *Revisionsberättelsen* skall även innehålla *ett* särskilt uttalande *i frågan om* ansvarsfrihet för styrelsen.

tillstyrkes eller ej.

58 §

Medlems rätt att deltaga i handhavandet av samebyns angelägenheter utövas på bystämma.

Medlem som underlåtit att i rätt tid fullgöra sin betalningsskyldighet enligt denna lag gentemot byn får deltaga i förhandlingarna men har ej rösträtt innan han fullgjort sin skyldighet.

Medlem eller annan får icke, själv eller genom ombud eller som ombud för annan, deltaga i behandling av fråga vari han har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

En medlems rätt att delta i handhavandet av samebyns angelägenheter utövas på bystämman.

En medlem som inte i rätt tid fullgjort sin betalningsskyldighet enligt denna lag gentemot byn får delta i förhandlingarna men har inte rösträtt innan skyldigheten fullgjorts.

En medlem eller annan får inte, själv eller genom ombud eller som ombud för annan, delta i behandling av frågor där han eller hon har ett väsentligt intresse som strider mot samebyns.

59 §

I fråga om rösträtt och beslut på bystämma gäller, om ej annat följer av särskild bestämmelse i denna lag,

1. att varje myndig medlem har en röst i *fråga* som rör utseende av ordförande på *bystämman* eller av revisor, beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen eller ändring av sådan föreskrift i *stadga* som avses i 38 § andra stycket 1–6,

2. att i *övriga frågor* rösträtt tillkommer endast renskötande medlem, som *därvid* har en röst för varje påbörjat hundratal renar som enligt gällande renlängd *innehas av honom*, dock inte för fler renar än som samebyn bestämt för *honom* enligt 35 §,

3. att medlems rösträtt kan utövas genom annan medlem såsom ombud,

4. att ingen får för egen eller annans del rösta för sammanlagt mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet,

5. att den mening som *erhållit* det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut,

6. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som *biträds* av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stäm-

I fråga om rösträtt och beslut på bystämma gäller, om inte annat följer av särskild bestämmelse i denna lag

1. att varje myndig medlem har en röst i *frågor* som rör utseende av ordförande på *bystämman* eller av revisor, beviljande av ansvarsfrihet för styrelsen eller ändring av sådan föreskrift i *stadgarna* som avses i 38 § andra stycket 1–6,

2. att *rösträtt i övriga frågor* tillkommer endast renskötande medlem, som har en röst för varje påbörjat hundratal renar som *medlemmen innehar* enligt gällande renlängd, dock inte för fler renar än som samebyn bestämt för *medlemmen* enligt 35 §,

3. att medlemms rösträtt kan utövas genom annan medlem såsom ombud,

4. att ingen får för egen eller annans del rösta för sammanlagt mer än en femtedel av det på stämman företrädda röstetalet,

5. att den mening som *fått* det högsta röstetalet gäller som stämmans beslut,

6. att vid lika röstetal val avgörs genom lottning och i andra frågor den mening gäller som *stöds* av de flesta röstande eller, om även antalet röstande är lika, av stäm-

mans ordförande,

7. att beslut om ändring av stadgarna inte är giltigt, om det inte *biträds* av minst två tredjedelar av det *på stämman* av renskötande medlemmar *företrädda röstetalet* och dessutom, *såvitt* gäller föreskrift som avses i 38 § andra stycket 1–6, av *flertalet* av byns myndiga medlemmar.

mans ordförande,

7. att beslut om ändring av stadgarna inte är giltigt, om det inte *stöds* av minst två tredjedelar av det *röstetal som företräds* av renskötande medlemmar *på stämman* och dessutom, *när det* gäller föreskrift som avses i 38 § andra stycket 1–6, av *mer än hälften* av byns myndiga medlemmar.

62 §

Byns medlemmar kallas till ordinarie bystämma av styrelsen.

Styrelsen *kan* kalla medlemmarna till extra bystämma.

Revisor *kan* begära att styrelsen skall kalla till extra bystämma, om *hans* granskning ger anledning *därtill*.

Om minst en femtedel av samtliga myndiga medlemmar eller det mindre antal som kan vara bestämt i stadgarna skriftligen begär det, skall styrelsen kalla till extra stämma.

Finns ej styrelse eller *underlåter styrelsen* att i föreskriven ordning kalla medlemmarna till ordinarie eller extra stämma, skall *länsstyrelsen* på anmälan av röstberättigad medlem eller revisor ofördröjligen utlysa stämma.

Styrelsen *får* kalla medlemmarna till extra bystämma.

Revisor *får* begära att styrelsen skall kalla till extra bystämma, om *revisorns* granskning ger anledning *till det*.

Om det inte finns någon styrelse eller *styrelsen underlåter* att i föreskriven ordning kalla medlemmarna till ordinarie eller extra stämma, skall *Sametinget* på anmälan av röstberättigad medlem eller revisor ofördröjligen utlysa stämma.

Renmärken

Ren som *föres* på bete enligt denna lag skall vara märkt i öronen med renmärke som registrerats för *renens ägare*, om *ej* annat följer av 79–82 §.

Om renmärkes utformning meddelas bestämmelser av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer.

Registrerat märke får användas för att märka renar endast vid renskötsel som bedrivs inom den sameby som anges i registreringsbeslut.

Renmärken och renmärkesregister

73 §

En ren som *förs* på bete enligt denna lag skall vara märkt i öronen med *ett* renmärke som registrerats för *ägaren i ett för landet centralt register*, om *inte* annat följer av 79–82 §.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om märkning av ren och om renmärkens utformning.

Registrerade märken får användas för att märka renar bara vid renskötsel som bedrivs inom den sameby som anges i beslutet om registrering.

74 §

Fråga om registrering av renmärke prövas av länsstyrelsen i det län där byns styrelse har sitt säte. Register över renmärken föres hos länsstyrelsen.

Ansökan om registrering av renmärke göres skriftligen. Ansökningshandlingen skall innehålla uppgift om sökandens namn och hemvist och om den sameby där märket skall användas vid renskötsel. Vid ansökningshandlingen skall fogas avbildning av märket.

Ärenden om registrering av renmärke prövas av Sametinget.

Sametinget är personuppgiftsansvarigt för renmärkesregistret.

Registret får användas för att fastställa vem som är ägare till en ren. Registret skall innehålla uppgifter om ett renmärkes utseende, den sameby där märket får användas samt märkesinnehavarens namn, person- eller organisationsnummer och adress.

Personuppgiftslagen (1998:204) gäller för behandling av personuppgifter, utöver vad som sägs i andra och tredje styckena.

78 §

Den som genom avtal eller på annat sätt förvärvat rätt till annans registrerade renmärke får *ej* använda märket vid renmärkning förrän det registrerats för hans räkning.

Den som genom avtal eller på annat sätt förvärvat rätt till annans registrerade renmärke får *inte* använda märket vid renmärkning förrän det registrerats för hans eller hennes räkning.

79 §

Länsstyrelsen skall avlysa registrerat renmärke

1. om märkeshavaren anmäler att *han ej längre ämnar använda märket* vid renmärkning,

2. om märket under tio år *ej* har använts vid renmärkning,

3. om märket efter flyttning av renar till annan sameby *ej längre skall användas i någon hos länsstyrelsen registrerad sameby*,

4. om märkeshavaren eller *hans dödsbo ej längre har rätt att ha renar i sameby*.

Avlyses märke efter anmälan enligt första stycket 1, får det behållas på redan märkt ren under tio år från dagen för *avlysningen*.

Sametinget skall avregistrera ett registrerat renmärke

1. om märkeshavaren anmäler att *märket inte längre kommer att användas* vid renmärkning,

2. om märket under tio år *inte* har använts vid renmärkning, *eller*

3. om märkeshavaren eller *märkeshavarens dödsbo inte längre har rätt att ha renar i sameby*.

Avregistreras ett märke efter anmälan enligt första stycket 1, får det behållas på redan märkt ren under tio år från dagen för *avregistreringen*.

80 §

Är två eller flera registrerade renmärken helt lika eller så lika att de lätt kan förväxlas eller genom

Är två eller flera registrerade renmärken helt lika eller så lika att de lätt kan förväxlas eller genom

ändring komma att överensstämman med varandra, *kan länsstyrelsen* på ansökan av sameby eller märkeshavare för vilken likheten medför olägenhet *förordna* att något eller några av märkena skall *avlysas* eller ändras.

Avlyses eller ändras märke, får det behållas oförändrat på redan märkt ren under tid som *länsstyrelsen* bestämmer.

Första och andra styckena *äger tillämpning* på *avlyst* märke som får behållas på ren enligt 79 § andra stycket och på avbrottsmärke enligt 81 §. I stället för *avlysning* skall dock *föreskrivas* förkortning av märkets giltighetstid.

ändring komma att överensstämman med varandra, *får Sametinget* på ansökan av *en* sameby eller *en* märkeshavare för vilken likheten medför olägenhet *besluta* att något eller några av märkena skall *avregistreras* eller ändras.

Avregistreras eller ändras *ett* märke, får det behållas oförändrat på redan *märkta renar* under tid som *Sametinget* bestämmer.

Första och andra styckena *tillämpas även* på *ett avregistrerat* märke som får behållas på ren enligt 79 § andra stycket och på avbrottsmärke enligt 81 §. I stället för *avregistrering* skall dock förkortning av märkets giltighetstid *föreskrivas*.

84 §

Anträffas inom samebys betesområde *ren* som *ej* blivit märkt inom den i 83 § första stycket andra punkten angivna tiden och märkes *ej* *renen* enligt andra stycket i samma paragraf, skall den *tagas om hand* av *samebyn* och *säljas levande* eller *slaktas* och *säljas*. *Köpeskillingen* tillfaller *samebyn*.

Anträffas inom betesområdet *ren* med förfalskat, förstört eller okänt märke eller med märke som *icke* är rätt utformat, skall *renen* *omhändertagas* av *samebyn* för *slakt* och *försäljning*. *Köpeskillingen* tillfaller *byn*. Den som inom två år från *försäljningsdagen* styrker sig vara ägare till *renen* har rätt att av *byn* *utfå ett belopp* som *motsvarar köpeskillingen* med *avdrag för kostnaden för renens omhändertagande, slakt och försäljning*.

Om en omärkt ren anträffas inom en samebys betesområde och *det inte framgår vem som är ägare, tillfaller renen samebyn*.

Om en ren med *ett förfalskat, förstört eller okänt märke* eller med *ett märke* som *inte* är rätt utformat *anträffas* inom *betesområdet*, skall *renen* *tas om hand* av *samebyn*. Den som inom två år från *omhändertagandet* styrker sig vara ägare till *renen* har rätt att av *byn* *få ut renen eller ersättning för dess slaktvärde* med *avdrag för byns kostnader för renen*.

85 §

Den som är same kan få tillstånd (koncession) att driva renskötsel i Norrbottens län nedanför lappmarksgränsen inom område där renskötsel av ålder förekommer under hela året. Koncession innefattar rätt för

koncessionshavaren att driva renskötelsen även med skötesrenar som tillhör

1. den som äger eller brukar jordbruksfastighet, *vilken* helt eller delvis är belägen inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas, om *han* är bosatt på fastigheten eller inom området,

2. den som tidigare har haft koncession inom området, om *han* är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas och inte har övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete,

3. efterlevande make eller efterlevande underårigt barn till koncessionshavare eller till sådan under 2 angiven *förutvarande* koncessionshavare som vid tidpunkten för dödsfallet ägde skötesrenar, om den efterlevande är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas.

Koncession får lämnas endast om fortsatt renskötsel inom området är till övervägande nytta för orten och endast om den som söker koncession kan antas komma att driva renskötelsen på ett ändamålsenligt sätt.

Koncession meddelas för viss tid, högst 10 år.

86 §

För renskötelsen inom koncessionsområde skall finnas sameby. Medlem i sådan sameby är koncessionshavare, dennes make och hemmavarande barn, annan same som biträder koncessionshavare i renskötelsen och som inte har annat huvudsakligt förvärvsarbete samt ägare av skötesrenar inom koncessionsområdet.

Bestämmelserna om *sameby* och *dess* förvaltning gäller i tillämpliga delar i fråga om sameby för koncessionsrenskötsel med följande avvikelser:

1. *Ägare* av skötesrenar anses som renskötande medlem.

2. *Koncessionshavare* har i frågor som avses i 59 § 2 en röst för varje påbörjat tjugotal renar

1. den som äger eller brukar *en* jordbruksfastighet, *som* helt eller delvis är belägen inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas, om *ägaren eller brukaren* är bosatt på fastigheten eller inom området,

2. den som tidigare har haft koncession inom området, om *denne* är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas och inte har övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete,

3. efterlevande make eller efterlevande underårigt barn till koncessionshavare eller till sådan under 2 angiven *tidigare* koncessionshavare som vid tidpunkten för dödsfallet ägde skötesrenar, om den efterlevande är bosatt inom den del av länet där koncessionsrenskötsel får bedrivas.

För renskötelsen inom koncessionsområde skall *det* finnas sameby. Medlem i sådan sameby är koncessionshavare, dennes make och hemmavarande barn, annan same som biträder koncessionshavare i renskötelsen och som inte har annat huvudsakligt förvärvsarbete samt ägare av skötesrenar inom koncessionsområdet.

Bestämmelserna om *samebyar* och *deras* förvaltning gäller i tillämpliga delar i fråga om sameby för koncessionsrenskötsel med följande avvikelser:

1. *En ägare* av skötesrenar anses som renskötande medlem.

2. *Varje koncessionshavare* har i frågor som avses i 59 § 2 en röst för varje påbörjat tjugotal renar

som enligt gällande renlängd *innehas av honom, dock inte för fler renar än som länsstyrelsen enligt 88 § första stycket 3 bestämt för honom.* För ägare av skötesrenar är rösträtten begränsad till en röst, oavsett antalet skötesrenar som *han* innehar.

som *koncessionshavaren innehar* enligt gällande renlängd. Antalet röster får dock inte beräknas efter fler renar än det antal som länsstyrelsen bestämt enligt 88 § första stycket 3. För ägare av skötesrenar är rösträtten begränsad till en röst, oavsett antalet skötesrenar som *skötesrenägaren* innehar.

3. Koncessionshavaren eller, om det finns flera, minst en av dem skall vara ledamot av styrelsen. Koncessionshavare leder renskötseln inom byn och anställer den arbetskraft som kan behövas för renskötseln.

88 §

I beslut varigenom koncession beviljas skall anges

1. koncessionsområdet,
2. flyttningvägs sträckning,
3. det högsta antal renar som varje koncessionshavare får hålla inom området och det högsta antal skötesrenar som *han* får ta emot,

4. i vad mån koncessionshavare har rätt att anlägga stängsel, uppföra byggnader och *taga* virke inom koncessionsområdet,

5. de villkor i övrigt under vilka renskötseln får bedrivas.

För samma hushåll får hos koncessionshavare finnas högst trettio skötesrenar i vinterhjord.

3. det högsta antal renar som varje koncessionshavare får hålla inom området och det högsta antal skötesrenar som *koncessionshavaren* får ta emot,

4. i vad mån *en* koncessionshavare har rätt att anlägga stängsel, uppföra byggnader och *ta* virke inom koncessionsområdet,

5. i vad mån *en* koncessionshavare är skyldig att ta emot skötesrenar, och

6. de villkor i övrigt under vilka renskötseln får bedrivas.

För samma hushåll får hos *en* koncessionshavare finnas högst trettio skötesrenar i vinterhjord.

89 §

Bryter en sameby eller koncessionshavare mot villkor som gäller för verksamheten *kan* länsstyrelsen vid vite förelägga byn eller koncessionshavaren att vidta rättelse. Om en koncessionshavare innehar fler egna renar än vad länsstyrelsen med stöd av 88 § första stycket 3 *medgivit honom*, eller om en ägare av skötesrenar har fler renar i koncessionshavarens vård än vad som följer av 88 § andra stycket, eller samebyns beslut, får länsstyrelsen vid vite

Bryter en sameby eller *en* koncessionshavare mot villkor som gäller för verksamheten, *får* länsstyrelsen vid vite förelägga byn eller koncessionshavaren att vidta rättelse. Om en koncessionshavare innehar fler egna renar än vad länsstyrelsen *medgett* med stöd av 88 § första stycket 3, eller om en ägare av skötesrenar har fler renar i koncessionshavarens vård än vad som följer av 88 § andra stycket, eller samebyns beslut, får länsstyrelsen vid vite förelägga

förelägga renägaren att minska renantalet till det tillåtna.

Efter ansökan av samebyn får länsstyrelsen besluta om slakt och försäljning av de övertaliga renarna om renägaren inte efter *anmaning* själv låter minska renantalet.

Kostnaden för slakten och försäljningen skall tas ut ur *köpeskillingen* medan återstoden av *köpeskillingen* tillfaller renarnas ägare.

Har förutsättningarna för koncessionen ändrats, kan länsstyrelsen återkalla koncessionen eller besluta om nya villkor.

renägaren att minska renantalet till det tillåtna.

Efter ansökan av samebyn får länsstyrelsen besluta om slakt och försäljning av de övertaliga renarna, om renägaren inte efter *uppmaning* själv låter minska renantalet.

Kostnaden för slakten och försäljningen skall tas ut ur *köpesumman*, medan återstoden av *köpesumman* tillfaller renarnas ägare.

94 §

Till böter döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. stänger av fastställd eller annars gällande flyttningsväg för renar eller vidtar åtgärder på eller invid vägen så att dess framkomlighet väsentligt försämras,

2. skrämmer eller på annat sätt ofredar renar som uppehåller sig på ett område där renskötsel då är tillåten,

3. obehörigen driver bort renar från ett område där renskötsel då är tillåten eller hindrar renar från att beta på ett sådant område,

4. inte följer ett föreläggande eller bryter mot ett förbud som har meddelats med stöd av 65 a §, om inte föreläggandet eller förbudet förenats med vite,

5. bryter mot 73 § tredje stycket,

6. i andra fall än som avses i 81 eller 82 § vid märkning av egna renar använder renmärke som inte är registrerat för honom,

7. utför ommärkning eller avbrottsmärkning i strid mot 81 §,

8. märker renkalvar i strid mot 83 § första eller andra stycket,

9. bryter mot 93 § första eller tredje stycket.

6. i andra fall än som avses i 81 eller 82 § vid märkning av egna renar använder renmärke som inte är registrerat för honom *eller henne*,

7. utför ommärkning eller avbrottsmärkning i strid *med* 81 §,

8. märker renkalvar i strid *med föreskrifter som meddelats med stöd av 73 § andra stycket*,

95 §

Bryter medlem i sameby uppsåtligen eller av oaktsamhet mot 17–20 § eller mot föreskrift som meddelats med stöd av 22 § eller lämnar han uppsåtligen eller av oaktsamhet oriktig uppgift vid renräkning eller vid upprättande av renlängd döms till böter, om ej gärningen är belagd med straff i

En medlem i sameby som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot 17–20 § eller mot föreskrift som meddelats med stöd av 22 §, eller

2. lämnar oriktig uppgift vid renräkning eller vid upprättande av renlängd

döms till böter, om gärningen

brottsbalken.

inte är belagd med straff i brottsbalken.

97 §

Anser medlem i sameby att beslut som fattats av bystämma, av styrelsen enligt 42 § eller av syssloman enligt 43 eller 72 § ej tillkommit i behörig ordning eller eljest strider mot lag eller annan författning eller mot samebyns stadgar eller kränker hans enskilda rätt, får han föra talan mot beslutet hos länsstyrelsen genom besvär.

Besvärshandlingen skall ha inkommit till länsstyrelsen inom två månader från beslutets dag. I fråga om besvär mot styrelsens eller sysslomans beslut räknas dock besvärstiden från den dag då medlemmen fick del av beslutet.

Beslut varigenom bystämmas beslut ändrats eller upphävts gäller även för medlem som ej fört talan mot beslutet.

Ett beslut som fattats av bystämman, av styrelsen enligt 42 § eller av syssloman enligt 43 eller 72 § får överklagas av den som är medlem i samebyn.

En sysslomans beslut enligt 43 eller 72 § överklagas hos länsstyrelsen. Bystämmans eller styrelsens beslut enligt 42 § överklagas hos Sametinget.

Överklagandet skall ha kommit in till överinstansen inom två månader från beslutets dag. I fråga om överklagande av styrelsens eller sysslomans beslut räknas dock tiden från den dag då medlemmen fick del av beslutet.

Beslut som innebär att bystämmas beslut ändras eller upphävs gäller även för en medlem som inte överklagat beslutet.

99 §³

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får, om beslutet rör annat än sådan upplåtelse som avses i 32 §, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut att bevilja registrering av renmärken får dock inte överklagas. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om upplåtelse som avses i 32 § får överklagas hos regeringen. Beslut som avser upplåtelse av rätt till jakt eller fiske får dock överklagas endast av sameby.

Länsstyrelsens beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får, om beslutet rör annat än sådan upplåtelse som avses i 32 §, överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Sametingets beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter meddelade med stöd av lagen får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Beslut att bevilja registrering av renmärken får dock inte överklagas.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

³ Senaste lydelse 1996:1553.

100 §

Angår ett beslut som länsstyrelse eller *Jordbruksverket* meddelar enligt denna lag så många att en kopia av beslutet inte lämpligen kan tillställas var och en av dem, skall beslutet sändas till samebyns styrelse, som skall hålla det tillgängligt för medlemmarna.

Meddelande om detta skall tas in i ortstidning.

Tiden för överklagande skall räknas från den dag då kungörandet har skett.

102 §⁴

Länsstyrelsens åligganden enligt denna lag fullgörs *såvitt avser* Västernorrlands län av Länsstyrelsen i Västerbottens län och *såvitt avser* Dalarnas län och Gävleborgs län av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Skall ett byområde omfatta mark inom mer än ett av Norrbottens, Västerbottens eller Jämtlands län, görs indelning enligt 7 § av länsstyrelsen i det län inom vilket huvuddelen skall ligga.

Länsstyrelsens åligganden enligt denna lag fullgörs *i fråga om* Västernorrlands län av Länsstyrelsen i Västerbottens län och *i fråga om* Dalarnas län och Gävleborgs län av Länsstyrelsen i Jämtlands län.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006 i fråga om 88 § och i övrigt den 1 januari 2007.

⁴ Senaste lydelse 1996:949.

2.2 Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)

Härigenom förskrivs i fråga om sametingslagen (1992:1433)

dels att 1 kap. 2 §, 2 kap. 1, 2 och 6 §§, 3 kap. 4, 7, 9, 15, 16, 19, 23, 32 och 32 a §§ skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas tre nya paragrafer, 2 kap. 1 a, 5 a och 6 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §¹

Med same avses i denna lag den som anser sig vara same och

1. gör sannolikt att han har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2. gör sannolikt att någon av hans föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

3. har en förälder som är eller har varit upptagen i röstlängd till Sametinget.

Vad som sägs i första stycket 3 gäller inte om länsstyrelsen har beslutat att föräldern inte skall vara upptagen i röstlängden på den grunden att föräldern inte är same.

1. gör sannolikt att han *eller hon* har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2. gör sannolikt att någon av hans *eller hennes* föräldrar, far- eller morföräldrar har eller har haft samiska som språk i hemmet, eller

2 kap.

1 §

Sametinget skall verka för en levande samisk kultur och därvid ta initiativ till verksamheter och föreslå åtgärder som främjar denna kultur. Till Sametingets uppgifter hör särskilt att

1. besluta om fördelningen av statens bidrag och av medel ur Samefonden till samisk kultur och samiska organisationer samt av andra medel som ställs till samernas gemensamma förfogande,

2. utse den styrelse för sameskolan som avses i 8 kap. 6 § skollagen (1985:1100),

3. leda det samiska språkarbetet,

4. medverka i samhällsplaneringen och bevaka att samiska behov beaktas, däribland rennäringens intressen vid utnyttjande av mark och vatten,

5. informera om samiska förhållanden.

5. informera om samiska förhållanden,

6. *utföra de övriga uppgifter som ankommer på Sametinget enligt lag eller annan författning.*

¹ Senaste lydelse 2004:538.

1 a §

Sametinget får ge ekonomiskt bidrag och annat stöd till de grupper, partier eller liknande sammanslutningar som är eller har varit representerade i Sametinget (partistöd).

Regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer meddelar föreskrifter om partistödets omfattning och formerna för det. Stödet får inte utformas så att det otillbörligt gynnar eller missgynnar någon sammanslutning.

2 §²

Sametinget skall bestå av 31 ledamöter, utsedda genom val. För ledamöterna skall det utses ersättare. I fråga om antalet ersättare och hur de skall utses gäller bestämmelserna i 14 kap. 15 § vallagen (2005:837) om val till landstingsfullmäktige. Ledamöterna skall vara svenska medborgare.

Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Ordföranden skall utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer vice ordförande bland ledamöterna.

Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Ordföranden skall utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer en eller flera vice ordförande bland ledamöterna. Sametinget får återkalla vice ordförandes uppdrag.

5 a §

Sametinget får återkalla uppdragen för förtroendevalda i styrelsen eller i en nämnd när den politiska majoriteten i styrelsen eller nämnden inte längre är densamma som i Sametinget.

6 §

Sametinget får handlägga ärenden endast om mer än hälften av ledamöterna är närvarande. Varje ledamot har en röst.

En ledamot i Sametinget får inte delta i handläggningen av ärenden som rör ledamoten personligen eller ledamotens make, föräldrar, barn eller syskon eller annan närstående. Inte heller får en ledamot delta i handläggningen av ärenden som särskilt rör en sameby i

En ledamot i Sametinget får inte delta i handläggningen av ärenden som rör ledamoten personligen eller ledamotens make, föräldrar, barn eller syskon eller annan närstående. Inte heller får en ledamot delta i handläggningen av ärenden som särskilt rör en sameby i

² Senaste lydelse 2005:843.

vilkens styrelse *han* ingår.

vilkens styrelse *ledamoten* ingår.

Vid sammanträde i Sametinget skall protokoll föras.

Vad som i första, andra och tredje styckena sägs om Sametinget gäller även dess styrelse och nämnder.

6 a §

Sametingets styrelse och nämnder beslutar i frågor som rör förvaltningen och Sametingets myndighetsutövning samt i andra frågor som de enligt lag eller annan författning skall ha hand om.

3 kap.

4 §³

Anmälan till valnämnden för att tas upp i sameröstlängden skall ha inkommit senast den 20 oktober året före valåret.

Den som har förts upp i sameröstlängden skall strykas från längden, om han begär det eller avlider.

Den som har förts upp i sameröstlängden skall strykas från längden, om han *eller hon* begär det eller avlider.

7 §⁴

Den som är upptagen i same-röstlängd skall genom den centrala valmyndighetens försorg erhålla ett *röstkuvert* i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

Om en röstberättigad har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller om röstkortet/ytterkuvertet inte har kommit honom tillhanda, är han berättigad att efter begäran få ett duplettröstkort / duplettytterkuvert av den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen eller valnämnden. Ett sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

Den som är upptagen i same-röstlängd skall genom den centrala valmyndighetens försorg erhålla ett *röstkort* i form av ett ytterkuvert samt ett valkuvert och ett omslagskuvert. Röstkorten och kuverten skall sändas till de röstberättigade senast 30 dagar före valdagen.

En röstberättigad som har förlorat sitt röstkort/ytterkuvert eller inte har fått det, är berättigad att efter begäran få ett duplettröstkort/duplettytterkuvert av den centrala valmyndigheten, länsstyrelsen eller valnämnden. Ett sådant kort skall vara tydligt märkt som duplettröstkort.

9 §⁵

Kandidater till Sametinget skall anmälas till den centrala val-

Kandidater till Sametinget skall anmälas till den centrala val-

³ Senaste lydelse 2004:538.

⁴ Senaste lydelse 2004:538.

⁵ Senaste lydelse 2004:538.

myndigheten senast den 15 mars valåret. Av anmälan skall framgå vilken grupp, vilket parti eller liknande sammanslutning som kandidaterna tillhör. Anmälan skall också innehålla *uppgift på* namn på minst tre kandidater i bestämd ordningsföljd. Till anmälan skall fogas skriftlig förklaring från varje kandidat att *han givit* sitt tillstånd att *anmäla honom*.

Därutöver gäller för sådana grupper, partier eller liknande sammanslutningar som inte har mandat i Sametinget att anmälan skall ha ett dokumenterat stöd av minst 50 personer, som skall vara upptagna i den slutliga röstlängden för det kommande valet.

Den centrala valmyndigheten beslutar om registrering av grupper, partier eller liknande sammanslutningar och kandidater. Myndighetens beslut får inte överklagas.

Andra än kandidater för registrerade grupper, partier eller liknande sammanslutningar är inte valbara.

15 §⁶

Vid röstning i vallokal lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. Väljaren lämnar valkuvert och det ytterkuvert som också är röstkort till valförrättaren. Denne kontrollerar att väljaren ställt i ordning bara ett valkuvert och att kuvertet inte är försett med obehörig märkning. Därefter lägger valförrättaren i väljarens närvaro in valkuvertet i ytterkuvertet och tillsluter det. Valförrättaren tar slutligen hand om ytterkuvertet samt antecknar på en särskild förteckning väljarens namn.

Den som saknar det ytterkuvert som också är röstkort får inte rösta. *Väljare* som inte är känd för röstmottagaren skall legitimera sig. *Gör han* inte det får *han* inte rösta.

Den som saknar det ytterkuvert som också är röstkort får inte rösta. *En väljare* som inte är känd för röstmottagaren skall legitimera sig. *Den som* inte *gör* det får inte rösta.

16 §⁷

Är valkuvertet försett med obehörig märkning får det inte tas emot. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert får endast ett av dem tas emot. Om väljaren begär det, skall samtliga valkuvert återlämnas till *honom*.

Är valkuvertet försett med obehörig märkning får det inte tas emot. Har väljaren lämnat mer än ett valkuvert får endast ett av dem tas emot. Om väljaren begär det, skall samtliga valkuvert återlämnas till *väljaren*.

⁶ Senaste lydelse 2000:1214.

⁷ Senaste lydelse 2000:1214.

19 §⁸

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn får inte vara vittne.

Sedan brevröstningsförsändelsen har gjorts i ordning enligt första stycket lägger väljaren in försändelsen i ett omslagskuvert och tillsluter detta. Därefter lämnas försändelsen för postbefordran till länsstyrelsen i det län där Sametinget har sitt säte.

En väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita biträde *som han utsett*.

Vid brevröstning lägger väljaren själv in sin valsedel i ett valkuvert och tillsluter det. I närvaro av två vittnen lägger väljaren sedan valkuvertet i det ytterkuvert som också är röstkort och tillsluter det. Därefter skriver väljaren på ytterkuvertet en försäkran på heder och samvete att han *eller hon* gjort på detta sätt. Vittnena intygar skriftligen att väljaren egenhändigt undertecknat försäkran och att de inte känner till något förhållande som strider mot de uppgifter väljaren lämnat på ytterkuvertet. Vittnenas adresser anges på ytterkuvertet. Vittnena skall ha fyllt 18 år. Väljarens make eller barn får inte vara vittne.

En väljare som på grund av kroppsligt fel inte kan avge sin röst i föreskriven ordning får vid röstningen anlita biträde.

23 §

Granskningen inleds med att de ytterkuvert som kommit in från vallokalerna räknas. Antalet kuvert jämförs med antalet avgivna röster enligt förteckningarna från vallokalerna. Därefter antecknas i röstlängden vilka väljare som har röstat i vallokal.

Har någon väljare röstat mer än en gång i vallokal, skall *hans* röster förklaras ogiltiga och ytterkuverten med *hans* röster obrutna läggas åt sidan.

Har någon väljare röstat mer än en gång i vallokal, skall *väljarens* röster förklaras ogiltiga och ytterkuverten med *väljarens* röster obrutna läggas åt sidan.

32 §⁹

Vid mandatfördelningen mellan grupper, partier och liknande sammanslutningar skall mandaten fördelas proportionellt på grundval av valresultatet. Härvid tilldelas mandaten, ett efter annat, den grupp, det parti eller motsvarande som för varje gång uppvisar det största jämförelsetalet. Jämförelsetalet är, så länge gruppen, partiet eller sammanslutningen ännu inte tilldelats något mandat, röstetalet delat med 1,4.

⁸ Senaste lydelse 2004:538.

⁹ Senaste lydelse 2005:843.

Därefter beräknas jämförelsetalet genom att röstetalet delas med det tal som är ett högre än det dubbla antalet mandat som redan har tilldelats gruppen, partiet eller sammanslutningen.

För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning har fått skall en ledamot utses. När en ledamot utses skall reglerna i 14 kap. 9 och 10 §§ vallagen (2005:837) om val till riksdagen tillämpas. För att personligt röstetal skall fastställas för en kandidat måste *han* dessutom ha fått lägst 25 särskilda personröster.

För varje mandat som en grupp, ett parti eller en liknande sammanslutning har fått skall en ledamot utses. När en ledamot utses skall reglerna i 14 kap. 9 och 10 §§ vallagen (2005:837) om val till riksdagen tillämpas. För att personligt röstetal skall fastställas för en kandidat måste *kandidaten* dessutom ha fått lägst 25 särskilda personröster.

Sedan länsstyrelsen fördelat mandaten i Sametinget skall resultatet av valet offentliggöras genom kungörelse i Post- och Inrikes Tidningar.

Länsstyrelsen skall utan dröjsmål till Sametinget och regeringen redovisa resultatet av valet samt utfärda bevis till valda ledamöter och ersättare.

32 a §¹⁰

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken *han* blivit vald, skall länsstyrelsen på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 14 kap. 21 § vallagen (2005:837) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Om en ersättare för ledamot har inträtt som ordinarie ledamot eller avgått som ersättare av annan orsak, skall länsstyrelsen på anmälan av Sametingets ordförande utse ytterligare ersättare enligt de bestämmelser i 14 kap. 22 § vallagen som avser ersättare för landstingsledamot.

Den förrättning som avses i första och andra styckena är avslutad när protokollet från förrättningen har lagts fram för granskning. Efter sammanräkningen skall valsedlarna åter läggas i omslag på sätt som föreskrivs i 31 §.

Om en ledamot har avgått före utgången av den tid för vilken *ledamoten* blivit vald, skall länsstyrelsen på anmälan av Sametingets ordförande inkalla en ny ordinarie ledamot enligt de bestämmelser i 14 kap. 21 § vallagen (2005:837) som avser ny ordinarie landstingsledamot.

Den förrättning som avses i första och andra styckena är avslutad när protokollet från förrättningen har lagts fram för granskning. Efter sammanräkningen skall valsedlarna åter läggas i omslag på *det* sätt som föreskrivs i 31 §.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

¹⁰ Senaste lydelse 2005:843.

BILAGA 3

Reservanternas lagförslag

Förslag till lydelse av 2 kap. 2 § sametingslagen

Regeringens och utskottets förslag   Reservanternas förslag

2 kap.

2 §

Sametinget skall bestå av 31 ledamöter, utsedda genom val. För ledamöterna skall det utses ersättare. I fråga om antalet ersättare och hur de skall utses gäller bestämmelserna i 14 kap. 15 § vallagen (2005:837) om val till landstingsfullmäktige. Ledamöterna skall vara svenska medborgare.

Efter förslag av Sametinget förordnar regeringen ordförande i Sametinget. Ordföranden skall utses bland tingets ledamöter. Sametinget väljer en eller flera vice ordförande bland ledamöterna. Sametinget får återkalla vice ordförandes uppdrag.

Sametinget väljer *ordförande* samt en eller flera vice ordförande bland *tingets ledamöter*. Sametinget får återkalla *ordförandes* eller vice ordförandes uppdrag.

Förslag till lag om ändring i sametingslagen (1992:1433)

Härigenom föreskrivs att det i sametingslagen (1992:1433) skall införas en ny paragraf, 3 kap. 1 a §, av följande lydelse.

3 kap.

1 a §

Sametinget får förordna om extra val till Sametinget mellan ordinarie val. Extra val skall hållas inom tre månader. Om Sametinget ej kan besluta i fråga om val till ordförande enligt 2 kap. 2 § vid två på varandra följande sammanträden skall Sametinget besluta om att extra val skall hållas.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2006.

BILAGA 4

Miljö- och jordbruksutskottets yttrande
2005/06:MJU3y

Ett ökat samiskt inflytande

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet har den 7 mars 2006 berett miljö- och jordbruksutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 2005/06:86 Ett ökat samiskt inflytande såvitt avser förslag 1. lag om ändring i rennäringslagen jämte följdmotioner.

Miljö- och jordbruksutskottet behandlar i sitt yttrande de förslag i propositionen som avser ändringar i rennäringslagen samt motionerna K13 (mp) yrkandena 1 och 3–5 samt K14 (c) yrkande 1.

Utskottets överväganden

Propositionen

När det gäller utgångspunkterna för rennäringspolitiken gör regeringen den bedömningen att samernas strävan att bevara och utveckla rennäringen och andra traditionella samiska näringar som en grund för samisk kultur bör främjas. Samerna bör vidare så långt möjligt ha förutsättningar för att utveckla och upprätthålla ett samiskt näringsliv med renskötselrätten som grund. Verksamheter som bedrivs med stöd av renskötselrätten bör utövas under hänsynstagande till naturresursernas långsiktiga produktionsförmåga, den biologiska mångfalden, natur- och kulturmiljövärden samt värden för friluftslivet. Detta innebär bl.a. att betestrycket långsiktigt bör anpassas till betestillgången och att renantalet vid renskötsel bör anpassas till de naturgivna betesresurserna. En bestämmelse om rennäringspolitikens miljömål finns redan i rennäringslagen. Mål för rennäringspolitiken bör i övrigt inte lagregleras.

Myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden bör successivt överföras till Sametinget. Enligt regeringen skall Sametinget vara central förvaltningsmyndighet för rennäringen, och det föreslås att ett antal myndighetsuppgifter skall överföras från länsstyrelserna och Statens jordbruksverk till Sametinget. Förslagen syftar till att öka samernas självbestämmande i frågor som huvudsakligen rör rennäringen och andra samiska intressen. Myndighetsuppgifter som rör markförvaltningen i renskötselområdet och förhållandet mellan rennäringen och andra markanvändare kommer även fortsättningsvis att handläggas av länsstyrelserna. Beträffande koncessionsrenskötseln föreslås slutligen att det i rennäringslagen klargörs att det som villkor för koncession kan ställas upp krav på att koncessionshavaren skall ta emot skötesrenar.

Motionerna

I motion K13 (mp) yrkas att riksdagen avslår propositionen (yrkande 1). I motionen framhålls bl.a. att samernas rätt till självbestämmande måste stödjas bl.a. genom att ge alla samer rätten att bli medlem i en sameby, att näringsförbudet mot annan verksamhet än renskötsel för en sameby upphör, att skogsägare och samebyar skall träffas för samråd inom hela renskötselområdet och att Sametinget blir förvaltningsmyndighet för de flesta samiska frågorna. Regeringens proposition brister i alla dessa hänseenden. Fortfarande sätts reformer av same- och rennäringslagstiftningen på undantag för att blidka svenska intressen. Enligt motionärerna krävs vidare en total reformering av den statliga rennäringspolitiken och rennäringslagen. De förslag som regeringen lägger fram är långt ifrån tillräckliga eller ens i närheten av vad som är nödvändigt (yrkande 3). Samrådsskyldigheten mellan skogsbruk och rennärning bör utökas till att gälla renskötselom-

rådet. Regeringen valde att inte lägga fram ett förslag om förhållandet mellan samebyarnas och andras markanvändning (yrkande 4). Enligt motionsnärarna är det viktigt att arbeta för att förena samerna som folk. Rennäringspolitiska kommittén har föreslagit att nya ”öppna” samebyar skall införas där alla samer med en anknytning till samebyn skall kunna vara medlemmar. Detta borde ha tagits med i propositionen. Rätten till land och vatten måste tillerkännas alla samer, även de som i dag inte är medlemmar i en sameby (yrkande 5).

Enligt motion K14 (c) yrkande 1 måste större hänsyn tas till de icke renägande samernas villkor. Regeringen har i sina förslag fokuserat i alltför hög grad på rennäringen som bärande näring i det samiska samhället och inte tagit tillräcklig hänsyn till de icke renägande samernas levnads-sätt, tradition och kultur. Med tanke på att huvuddelen av samerna inte är renägare och att en majoritet av samerna är jakt- och fiskesamer bör Sveriges samepolitik ta större hänsyn till denna majoritet.

Utskottets ställningstagande

Som redovisas i propositionen beslutade regeringen den 11 september 1997 att en kommitté skulle tillkallas med uppgift att kartlägga och redovisa de stödformer som kommer rennäringen, samerna, samisk kultur och sameskolorna till del samt att göra en översyn av rennärlagen (1971:437) och rennärlförordningen (1993:384). Utifrån kartläggningen och översynen skulle kommittén bl.a. föreslå hur renskötelsen bör organiseras i framtiden samt utreda vilka uppgifter som i fortsättningen bör vara myndighetsuppgifter. Utredningen, som antog namnet Rennäringspolitiska kommittén, överlämnade i november 2001 betänkandet En ny rennärlpolitik – öppna samebyar och samverkan med andra markanvändare (SOU 2001:101). I detta sammanhang bör även uppmärksammas att regeringen den 24 januari 2002 beslutade att tillsätta en särskild utredare för att klarlägga vilka marker som den samiska befolkningen enligt International Labour Organisations (ILO) konvention nr 169 traditionellt innehar respektive traditionellt utnyttjar tillsammans med andra. I uppdraget ingick även att fastställa den yttre gränsen för de områden som får användas för renskötelse. Utredningen, som antog namnet Gränsdragningskommissionen för renskötelseområdet, överlämnade i februari 2006 betänkandet Samernas sedvanemarker (SOU 2006:14). Vidare bör nämnas att utskottet nyligen avstyrkt motionsförslag om bl.a. markfrågor kopplade till rennärlingen med hänvisning till att regeringen avser att i ett annat sammanhang återkomma till de av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som avser rennärlingens förhållande till andra markanvändare, koncessionsrenskötelsen, samebyns juridiska form, medlemskap i sameby och samebyns uppgifter (bet. 2005/06: MJ13).

När det gäller den nya rennärlpolitiken anser utskottet i likhet med regeringen att det är naturligt att den skall utgå från samerna och att samerna och samebyarna själva, utifrån sina regionala och naturgivna för-

utsättningar, skall råda över förutsättningarna för att utveckla och upprätthålla det samiska näringslivet. För att skapa förutsättningar för en effektiv rennäring i hela renskötseområdet bör näringsutvecklingen vara dynamisk och i huvudsak styras av näringsutövarna själva. Samerna bör därför så långt möjligt ges ökat inflytande över administrationen av rennäringen och av de stöd som beviljas rennäringen. Mot bakgrund av Sametingets särskilda förhållanden och de förhållanden som i övrigt råder i renskötseområdet finns anledning att, som regeringen föreslår, föra över de nya uppgifterna successivt. Den samiska självbestämmanderätten bör i första hand ökas genom att Sametinget övertar myndighetsuppgifter som rör samiska förhållanden. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till ändringar i rennäringslagen. Därmed avstyrks motion K13 (mp) yrkandena 1 och 3.

I 11 § rennäringslagen anges vilka som är medlemmar i sameby. Rätten att vara medlem i samebyn tillkommer den som är same och deltar i renskötseln inom byns betesområde, same som har deltagit i renskötsel inom byområdet och har haft detta som stadigvarande yrke och inte övergått till annat huvudsakligt förvärvsarbete samt den som är make eller hemmavarande barn till medlem eller är efterlevande make eller underårigt barn till avliden medlem. Den som uppfyller dessa kriterier är automatiskt att anse som medlem i samebyn.

Rennäringspolitiska kommittén har föreslagit att den ekonomiska basen för den samiska kulturen bör breddas genom att den nya rennäringspolitiken skall omfatta mer än enbart rennäringen, dvs. renskötsel och därmed förknippad jakt och fiske. I likhet med regeringen instämmer utskottet i att perspektivet på rennäringspolitiken bör vidgas till att avse all verksamhet som bedrivs med stöd av renskötselrätten. Även med ett sådant synsätt är det dock, som regeringen framhåller, rimligt att också i fortsättningen utgå från rennäringens särställning bland de samiska näringarna och den betydelse för den samiska kulturens överlevnad som rennäringen har. Som framgår av propositionen avser regeringen att i ett annat sammanhang återkomma till det av Rennäringspolitiska kommitténs förslag som avser medlemskap i sameby. Med det anförda avstyrks motionerna K13 (mp) yrkande 5 och K14 (c) yrkande 1.

När det gäller frågan om rennäringens förhållande till andra markanvändare framgår av propositionen att regeringen avser att i ett annat sammanhang återkomma till denna fråga. Mot bakgrund härav avstyrks motion K13 (mp) yrkande 4. Det bör även uppmärksammas att utskottet nyligen i samband med behandlingen av regeringens skrivelse om strategisk inriktning av landsbygdsutvecklingsprogrammet på samma grund avstyrkt liknande förslag (se bet. 2005/06: MJU13).

Stockholm den 25 april 2006

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Catharina Elmsäter-Svärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Catharina Elmsäter-Svärd (m), Åsa Domeij (mp), Sinikka Bohlin (s), Alf Eriksson (s), Lennart Fremling (fp), Rune Berglund (s), Rolf Lindén (s), Sven Gunnar Persson (kd), Kjell-Erik Karlsson (v), Christina Axelsson (s), Lars Lindblad (m), Jan Andersson (c), Jan-Olof Larsson (s), Christin Hagberg (s), Ann-Kristine Johansson (s) och Anita Brodén (fp).

Avvikande meningar

1. Reformerad rennäringslagstiftning (mp)

Åsa Domeij (mp) anför:

Miljöpartiet de gröna kämpar för samernas rätt till självbestämmande genom att ge alla sameer rätten att bli medlem i en sameby, att näringsförbudet mot annan verksamhet än renskötsel för en sameby upphör, att skogsägare och samebyar skall träffas för samråd inom hela renskötseområdet och att Sametinget blir förvaltningsmyndighet för de flesta samiska frågorna. Regeringens proposition brister i alla dessa hänseenden. Fortfarande sätts reformer av same- och rennäringslagstiftningen på undantag för att blidka svenska intressen. Enligt vår mening krävs det en total reformering av den statliga rennäringspolitiken och rennäringslagen. De förslag som regeringen lägger fram är långt ifrån tillräckliga eller ens i närheten av vad som är nödvändigt.

2. Anknytning till samebyn (c)

Jan Andersson (c) anför:

Enligt min mening måste större hänsyn tas till de icke renägande samernas villkor. Regeringen har i sina förslag fokuserat i alltför hög grad på rennärningen som bärande näring i det samiska samhället och inte tagit tillräcklig hänsyn till de icke renägande samernas levnadssätt, tradition och kultur. Med tanke på att huvuddelen av samerna inte är renägare och att en majoritet av samerna är jakt- och fiskesamer bör Sveriges samepolitik ta större hänsyn till denna majoritet.

3. Anknytning till samebyn (mp)

Åsa Domeij (mp) anför:

Rennäringspolitiska kommittén har föreslagit att nya ”öppna” samebyar skall införas där alla sameer med en anknytning till samebyn skall kunna vara medlemmar. Detta borde ha tagits med i propositionen. Miljöpartiet de gröna anser att det är i allra högsta grad viktigt att arbeta för att förena samerna som folk. Rätten till land och vatten måste tillerkännas alla sameer, även de som i dag inte är medlemmar i en sameby.

4. Samrådsskyldighet (mp)

Åsa Domeij (mp) anför:

Regeringen valde att inte lägga fram ett förslag om förhållandet mellan samebyarnas och andras markanvändning. Enligt Miljöpartiet de gröna bör samrådsskyldigheten mellan skogsbruk och rennärning utökas till att gälla renskötseområdet.

Särskilt yttrande

Rennärings- och samefrågor (fp, kd)

Lennart Fremling (fp), Sven Gunnar Persson (kd) och Anita Brodén (fp) anför:

En rad delfrågor inom same- och rennäringspolitiken har under senare tid presenterats i form av olika utredningsförslag. Någon samlad bedömning eller samlad proposition om rennäringen och samepolitiken från regeringen är knappast aktuell inom den närmaste tiden. I betänkande 2004/05: MJU3 En svensk strategi för hållbar utveckling – ekonomisk, social och miljömässig uttalade en enigt utskott: ”Utskottet förutsätter att regeringen snarast möjligt inleder arbetet med utarbetande av en långsiktig och sammanhållen same- och rennäringspolitik som syftar till att säkerställa biologisk mångfald och hållbar utveckling i renskötselområdet och som framstår som berättigad och välgrundad.” Riksdagen ställde sig också bakom utskottets bedömning.

Jag anser att det nu är viktigt att ta ett samlat grepp över frågorna med hjälp av ett beredningsorgan av parlamentarisk karaktär. Detta beredningsorgan bör göra en samlad bedömning av berörda politikområden, lämna förslag på möjliga delreformer, följa pågående utrednings- och remissarbete samt bereda underlag för en samlad proposition som kan presenteras så snart som möjligt efter valet år 2006.